AD-01 · Bài 2

Ở ba chặng đầu, phần việc theo tư duy thiết kế phải để lại thứ gì cho chặng sau đọc được

Lớp Gắn tư duy thiết kế vào quy trình phát triển sản phẩm

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- gọi tên được thứ mà phần việc theo tư duy thiết kế phải để lại ở cuối từng chặng trong ba chặng đầu, và những gì phải đi kèm thứ đó.
- Lấy một bộ hồ sơ đầu dự án có thật và kiểm được nó có đủ để chặng sau làm tiếp hay không.
- Chỉ ra được trong bộ hồ sơ ấy chỗ nào mới chỉ là việc đã họp xong, chưa được viết thành chữ.

1 · Cách nghĩ này có tác dụng nhất ở ba chặng đầu, nhưng tác dụng chỉ đến khi kết quả được giao lại

- Ba chặng đầu là thăm dò, tìm hiểu người dùng tại chỗ, và tìm và chọn phương án.
- Một đội có thể làm rất tốt nhịp hiểu người dùng, đi quan sát nhiều ngày, hiểu người dùng rất sâu, mà dự án vẫn không được lợi gì.
- Vì vậy bài này dùng một khái niệm: thứ để lại (deliverable).
- Có một cách kiểm nhanh cho mọi thứ để lại: đưa nó cho một người không dự buổi nào và hỏi hai câu.
- Thứ để lại đạt khi một người không dự buổi nào đọc xong trả lời được chặng này tìm ra điều gì và dựa vào đâu. -->
- Cách kiểm này quan trọng vì cổng duyệt ở cuối mỗi chặng đọc chính thứ để lại.

2 · Ở chặng thăm dò, thứ để lại là một bằng chứng nhỏ rằng nỗi khó có thật

- Chặng thăm dò trả lời câu việc này có đáng làm, và có nên làm lúc này không.
- Thứ để lại của nhịp này ở chặng thăm dò nên gọn trong một trang.
- Câu thứ tư hay bị bỏ nhất, mà lại có ích nhất.
- Cũng cần nói cái gì không đủ làm bằng chứng ở đây.
- Nếu sau thăm dò mà nỗi khó không có thật, thì chặng này đã làm đúng việc của nó.

3 · Ở chặng tìm hiểu người dùng tại chỗ, thứ để lại là một câu vấn đề kèm bằng chứng hiện trường

- Đây là chặng mà nhịp hiểu người dùng và nhịp đặt lại vấn đề làm việc chính.
- Sách Phát triển sản phẩm hướng thị trường có một câu vấn đề mẫu, dựng ra để minh hoạ chứ không phải ca thật...
- Điểm cuối cùng đó là một luật: câu vấn đề không được chứa sẵn giải pháp.
- Một câu vấn đề đứng một mình thì chưa đủ.
- Thứ đi kèm đầu tiên là bằng chứng hiện trường cho từng vế của câu.
- Thứ đi kèm thứ hai là danh sách giả định còn chưa kiểm.

4 · Ở chặng tìm và chọn phương án, thứ để lại là các hướng đã thử và lý do loại từng hướng

- Ở chặng này nhịp nghĩ ra ý mở rộng ra nhiều hướng, rồi nhịp làm bản mẫu cùng nhịp đem đi thử, làm rẻ để học, giúp thu về một hướng.
- Thứ để lại đủ của chặng này có ba phần.
- Phần hai là phần hay bị bỏ, mà về sau lại là phần giúp đội tiết kiệm thời gian nhiều nhất.
- Cuốn giáo trình bản 2026 của MES LAB có một phép kiểm cho phần này.
- Một bối cảnh hay gặp ở Việt Nam, không phải ca của một công ty cụ thể nào: ở nhiều công ty đồ gia dụng...

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp thứ phải để lại ở ba chặng đầu

Chặng	Thứ để lại chính	Phải đi kèm	Dấu hiệu chưa đủ
Thăm dò	một trang nói nỗi khó có thật	ai gặp, thấy ở đâu, bao nhiêu lần, điều còn chưa biết	chỉ có câu chuyện của một người, hoặc chỉ có số liệu thị trường
Tìm hiểu người dùng tại chỗ	một câu vấn đề không chứa sẵn giải pháp	bằng chứng hiện trường cho từng vế, danh sách giả định chưa kiểm	câu có tên một giải pháp; vế không lần được về quan sát nào

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp thứ phải để lại ở ba chặng đầu tiếp

Chặng	Thứ để lại chính	Phải đi kèm	Dấu hiệu chưa đủ
Tìm và chọn phương án	phương án được chọn và lý do	các hướng đã loại kèm lý do, kết quả các lần thử làm rẻ để học	chỉ có hướng thắng; ý cuối gần như ý ban đầu
Cả ba chặng	thứ mở ra đọc được, có nguồn	người không dự buổi nào đọc xong trả lời được hai câu ở mục 1	người không dự phải gọi điện hỏi đội

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Làm kỹ nhịp hiểu người dùng mà không viết ra câu vấn đề**

  Cách tránh là không cho chặng tìm hiểu người dùng tại chỗ kết thúc khi chưa có câu vấn đề viết ra và được đội đọc to lên một lần.

- **Để lại ảnh và giấy nhớ mà không ai đọc lại được**

  Cách tránh là dành thời gian chép lại ngay trong ngày, mỗi ảnh một dòng chú thích nói nó chứng minh điều gì...

- **Coi buổi nghĩ ý là thứ để lại**

  Cách tránh là chỉ tính thứ để lại theo ba phần ở mục 4.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- IBM là hãng công nghệ có rất nhiều đội làm sản phẩm, ở nhiều nơi.
- Nhìn theo bài này: câu mục tiêu là một thứ để lại viết thành chữ, nhiều đội cùng đọc được.

Ví dụ dưới đây lấy từ trang công khai của chính hãng, bạn tra được trên trang thiết kế của IBM.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Lấy hồ sơ đầu dự án của một sản phẩm mà công ty bạn đã qua chặng tìm và chọn phương án.
- [ ] Gom mọi thứ được coi là kết quả của ba chặng đầu: tệp, ảnh, biên bản, bản phác.
- [ ] Xếp chúng vào ba hàng của bảng tổng hợp.
- [ ] Với mỗi hàng, đánh dấu những phần còn thiếu theo cột phải đi kèm.
- [ ] Rồi chọn một đồng nghiệp không dự các buổi đầu dự án, đưa họ đúng những gì bạn vừa gom, không nói thêm gì, và hỏi họ hai câu ở mục 1.

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/AD-01/bai-02.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập